

Kauhajoki Podcast-sarjan "Kauhajoen raitilta kuultua" aiheena "Yrittäjyyden Kauhajoki" litterointi, jossa vieraana Carita Latikka, Timo Myllymäki ja Tuomo Varsamäki.

Puhuja 1

Tervetuloa kuuntelemaan podcast sarjaa Kauhajoen raitilta kuultua. Sarja tuotetaan yhteistyössä Kauhajoen kaupungin ja Kauhajoen opiston kanssa. Tänään meillä on aiheena yrittäjyyden Kauhajoki ja vieraana elinkeinoasiamies Carita Latikka, yrittäjä ja Kauhajoen yrittäjien puheenjohtaja Timo Myllymäki ja maaseutupäällikkö Tuomo Varsamäki. Tervetuloa. Ensimmäinen kysymys Kauhajoki tunnetaan vahvasta yrittäjyydestä. Alueella on paljon tuotannollisia palveluja ja maatalousyrittäjiä. Miksi Kauhajoki on hyvä paikka yrittää?

Puhuja 3

No mä voin vastata tähän ensiksi eli niinku sä sanoitkin niin Kauhajoki on tunnettu vahvasta yrittäjyydestä ja täällä on todella vahva yrittäjähengi. Mä oon itse kotoisin keski-suomesta niin sen eron oikeasti huomaa kuinka yrittäjämäistä toimintaa täällä on kautta linjan ja sen lisäksi meillä on pitkät perinteet täällä Kauhajoella nimenomaan tuotannollisissa yrityksissä, metalli- ja puuteollisuudessa ja tietenkin myös maanviljelyksessä ja se tarkoittaa sitä, että meillä on paljon siihen liittyvää osaamista täällä alueella. Ja tää yrittäjähengi näkyy myös siinä, että kun täällä on alkaa yrittäjäksi niin täällä on kaikennäköistä apua saatavilla siihen yrittäjyyteen niin alkumetreille kuin sitten siihen yrittämisen eteenpäin viemiseen. Ja onhan tää meidän sijainti aika hyvä. Me ollaan vähän niinku keskellä suomea, että täältä ei ole pitkä minnekään toisin kun jos oltaisi vaikka jossakin ihan tuolla etelä-suomessa tai pohjoisessa. Joo ne on mun mielestä sellaisia asioita, minkä takia täällä on hyvä yrittää. Ja toki myös tärkeätä on se, että meillä on vielä oma ammattikoulu, jonka kautta me saadaan osaajia meidän yrityksiin ja sinne tulee opiskelijoita naapurikunnista myös Kauhajoen lisäksi niin saadaan niitä osaajia tänne yritysten tarpeisiin.

Puhuja 1

Kyllä erittäin hyviä pointteja mielestäni.

Puhuja 2

Joo Kauhajoki on mielestäni tavallaan suupohjan alueen keskus, jossa suupohjan kaupalliset palvelut ovat keskittyneet, niiden saatavuus on hyvä ja sitten Kauhajoki on ihan tällainen maaseutumainen kaupunki, mutta täällä on silti hyvät palvelut. Työvoiman saatavuus on hyvä ja paljon erilaisia yrityksiä. Yritykset pystyvät ostamaan toisilta yrityksiltä niitä palveluja ja tuotteita.

Puhuja 4

Joo, meillä tosiaan täällä Kauhajoella hyvä yrittää. Meillä on hyvät palvelut, elinkeinoasiamies pystyy auttamaan yrittäjiä heidän tarpeidensa mukaan kun mietitään investointeja, tukiasioissa ja meillä on hyvät lomituspalvelut minkä kautta asiat pyörii. Meillä on tietenkin teollisuutta hyvin lähellä ja sitten on myöskin Isojen Konehalli ynnä muut yritykset mistä saadaan varaosia tuotteisiin, joten helppo olla kun kaikkea löytyy.

Puhuja 1

Eli ei niinku mitään puutteita ole lähteä täällä yrittämään ja tekemään. Mielestäni oikein hyvä paikka olla ja elää ja hengittää myös yrittämisellä. Miten elinkeinoasiamies auttaa alueen yrittäjiä?

Puhuja 3

Joo elinkeinoasiamies auttaa aika monellakin tapaa. Olen siinä onnellisessa asemassa, että mä saan tehdä todella monipuolista työtä. Eli käytännössä yrittäjien palvelut siitä saakka, kun henkilöllä on ajatus siitä liikeideasta, mitä hän haluaa lähteä viemään eteenpäin, niin voi olla yhteydessä mun ja sitten arvioidaan sitä liikeideaa, tehdään liiketoimintasuunnitelmaa ja laskelmia. Katsotaan, että kuinka siitä saadaan mahdollisimman kannattavaa siitä toiminnasta ja sitten päädytään siihen, että joko perustetaan se yritys tai sitten jätetään yritys sillä kertaa perustamatta ja kehitetään sitä ideaa vielä eteenpäin ja aika paljon mun työhön kuuluu sitä, että teen myös olemassa oleville yrityksille liiketoimintasuunnitelmia, niiden päivityksiä tietenkin yrittäjien kanssa. Ja mun vahvuuteni on nää

numerot. Mä tykkään laskea ja todistaa ne asiat numeroiden kautta, että ne sitten toteutuisi parhaalla mahdollisella tavalla. Ja kun näitä laskelmia ja liiketoimintasuunnitelmia tehdään niin yleensä sitten siihen jatkoksi tulee erilaisia rahoitushakemuksia ja niitä mä teen aika paljon meidän yritysten kanssa eri rahoituskanavien eli yrittäjän tarvitsee oikeastaan tietää, mikä se tarve hänellä on, mitä mihinkä aiotaan investoida, niin mä selvitän sitten rahoituskanavat mitä kautta siihen voi saada rahoitusta ja autan sitten niiden papereiden laatimisessa. Sen lisäksi vielä on nämä toimitila- ja tonttiasiat. Eli jos yritys tarvitsee uusia toimitiloja tai haluaa tontin mihinkä rakentaa uudet toimitilat, niin autan myös niiden löytymisessä. Ihan siis Kauhajokilaisia yrityksiä ja mielellään myös yrityksiä, jotka on sijoittumassa jostakin muualta tänne päin ja nämä yritykset on todella mielenkiintoisia, koska siinä tulee sitten aika monipuolista neuvontaa siitä, että mistä he saa työntekijöitä, mistä työntekijöiden puoliset voi saada työpaikkoja, mihinkä heidän lapset menee kouluun niin käydään ihan siis näitäkin läpi. Yksityiskohtaisia asioita sitten sen sijoittuvan yrityksen tarpeiden mukaan. Meillä on tosi monipuolinen yrityskanta täällä niin pystytään sitten ohjaamaan myös niiden yhteistyökumppaneiden vuoksi, että miksi kannattaa sijoittua Kauhajoelle. Ja sitten mä järjestän paljon erilaisia tilaisuuksia yrittäjille. Heidän toiveiden mukaan koulutuksia ja infotilaisuuksia. Niitä on varmaan parisenkymmentä vuodessa mitä on järjestämässä joko yhteistyökumppaneiden kanssa tai sitten ihan kaupungin omana työnä. Ja yksi tällainen iso tapahtuma on mitä ollaan viime vuosina järjestetty, niin on rekrymessut, joka liittyy sitten näihin työvoiman saantiin ja siellä on ollut yli kolmekymmentäviisi yritystä mukana etsimässä työntekijöitä sitten itsellensä. Sen lisäksi mä kutsun kasaan erilaisia toimialaryhmiä, joissa sitten saman toimialan yritykset voi miettiä niitä sen oman toimialan haasteita ja kehityssuuntia ja sieltä tulee mulle paljon ohjeistusta siihen, että minkälaisia tilaisuuksia esimerkiksi kannattaa järjestää. Mitkä kiinnostaa yrittäjiä ja mihinkä niitä yrittäjiä saa sitten mukaan? Sen lisäksi vielä on toi kauppojen Kauhajoki tapahtumat, jotka kuuluu mun peukalon alle, kauppiaaverkoston kanssa järjestetään joka vuosi 2 kauppojen Kauhajoki tapahtumaa ja sitten tämä black friday aina marraskuun viimeisenä perjantaina. Mut parasta mun työssä on ehdottomasti se, että mä saan tavata yrittäjiä ja yrittäjiksi aikovia ja se on se mitä mä mielelläni teen ja pääsee yritysvierailulle koska siellä aina oppii jotain niistä yrityksistä ja pystyy tekemään sitä omaa työtä sitten myös hiukan paremmin seuraavalla kertaa sen yrityksen osalta.

Ihan varmasti ja paljoa olet luultavasti nähnyt jo todellakin.

Puhuja 1

Kauhajoen yrittäjät on yhdistys, joka toimii suomen yrittäjien alajärjestönä. Minkälaista toimintaa se pitää sisällään?

Puhuja 2

Kauhajoen yrittäjät RY edustaa paikallisia yrityksiä, ajaa niiden yhteistä etua paikallisesti ja valvoo palveluyrittäjien ja yritysten toiminnallisia ja taloudellisia etuja. Yrittäjä yhdistys järjestää kokouksia ja erilaisia koulutuksia. Sitten meillä on sellaisia aamukahvitilaisuuksia. Yritykset voi esitellä tuotteitaan ja palveluitaan toisille yrityksille tai oppilaitokset opiskelulinjoja. Töitten jälkeen tilaisuuksia missä tutustutaan toisiin yrityksiin. Verkostoidutaan, sitten yrittäjäjuhlien järjestäminen, jossa valitaan vuoden yrittäjät ja niiden palkitseminen. Viime vuoden järjestettiin myös hyvinvointimessut tuossa IKH areenalla ja niihin osallistui noin neljäsataaviisikymmentä henkilöä.

Puhuja 2

Se oli myös onnistunut tapahtuma.

Puhuja 1

Monipuolista toimintaa sekin ja tärkeitä toimintaa alueen yrittäjille. Kauhajoella maatalous elää vahvana. Miten maatalous yrittäminen näyttäyty tänä päivänä? Tilakoot ovat ainakin yleisesti ottaen kasvaneet. Näkyykö tämä myös Kauhajoella?

Puhuja 4

Kyllä, kyllähän tämä näkyy myös Kauhajoella, että toi meillä on nyt tällä hetkellä

kolmesataakahdeksankymmentä maatilaa. Tässä muutama vuosi sitten kun tuli mahdollisuus helpommin siirtyä osakeyhtiömalliin, niin tiloja on paljon siirtynyt osakeyhtiöihin. Sitä kautta nämä koot entisestään kasvaa ja se on entistä yrittäjämäisempää. Peltoalahan meillä on pysynyt tuota yhdeksänkymmentäviisi vuodesta samana ja voisi sanoa, että sitä on raivattukin aina näihin vuosiin asti, että meillä on joku kaksikymmentäkolmetuhatta hehtaaria peltoa. Kauhajoen kaupunki maksaa näitä tukia 17 miljoonaa euroa maataloilta, että ne on aika merkittäviä summia mitä on ja tietenkin kun yhdeksänkymmentäviisi vuonna EU: hun liityttiin, niin meillä oli yhdeksänsataakuusikymmentäkahdeksan maatilaa ja nyt on kolmesataakahdeksankymmentä, että tietenkin siitä voi laskea että tilakoko on koko ajan kasvanut että kaikki pelto on viljelty. Mutta tuota vastaavasti se on siirtynyt pienemmälle porukalle.

Puhuja 1

Isommat maatilat niin ne on sitten myös voimakkaita työllistäjiä, että siellä on sitten monta monta henkeä myöskin töissä, että kyllä se näkyy tämä yrittäjämäisyys siellä voimakkaasti.

Puhuja 2

Kyllä mitä mieltä oot tuosta että minä mä maatilat ovat kasvaneet. Onko se sun mielestä hyvä vai huono asia?

Puhuja 1

No siinä on plussat ja miinukset, että tietenkin tuota riskit kasvaa kun on isoja maataloja, että sitten jos käy huonosti niin tiputaan korkealta. Mutta tietenkin se on sellainen juttu, että kun ihmiset ikääntyy niin sitten niitä niitä peltoja lopetetaan. Vuokrataan pellot jatkajalle ja lopetetaan itse se maatalous, että se on ihan luonnollinen kehitys. Tavallaan se, että sitten taas näillä jotka lopettaa maatalouden niin heillä ei ole sitä jatkajaa omasta takaa, niin se tulee vähän niinku luonnostaan tällainen että se keskittyy isommille tiloille, heillä on sitten vastaavasti sitä kasvun halukkuutta niin.

Puhuja 2

Aivan juuri näin.

Puhuja 3

Eli se kertoo myös siitä, että ne tilakoot on kasvanut ja ne navetta investoinnit esimerkiksi ei ole mitään halpoja halpoja tehdä, että ne on selvästikin niitä isoimpia investointeja mitä meidän alueelle on tehty monena vuonna.

Puhuja 2

Viime vuoden lopulla kuulimme myös hieman ikäviä uutisia rakennusteollisuuden piirissä. Kaksi alueen yritystä ajoivat toimintaansa alas ja toinen niistä ajautui konkurssiin. Miten näistä päästään ylös ja eteenpäin?

Puhuja 3

Joo nää oli todellakin ikäviä uutisia, joita ei haluaisi haluaisi kuulla ja viittaat nyt tässä varmaan tämän meidän Älvsby talon toiminnan lakkaamiseen Kauhajoella tämän vuoden alusta ja he ovat sanoneet, että arvioivat tilannetta uudelleen. 2025 vuoden elokuussa ja on mahdollista, että toiminta palautuu Kauhajoelle ja toivotaan että näin käy ja toinen on sitten tietenkin tämä CLT blunt OY:n konkurssi. Elikkä meidän CLT levyjä valmistava yritys meni konkurssiin viime vuoden puolella ja olin itse asiassa kummassakin näissä yrityksissä pitämässä työntekijöille tämmöistä muutosturvatilaisuutta, jossa oli myös sitten toimiston edustajat ja koitettiin käydä lävitse, että kuinka nämä henkilöt pystyisivät työllistymään meillä täällä oleviin yrityksiin ja sitten itse kerroin myös siitä vaihtoehdosta, että olisiko mahdollista perustaa yritystoimintaa ja työllistyä sitä kautta ja tällaiset muutoskohdat on myös mahdollisuus siinä mielessä, että silloin kun on paljon lomautuksia ja irtisanomisia, niin silloin yleensä myös uusien yritysten perustamisen määrä nousee, eli niitä yrityksiä sitten perustetaan ja ne henkilöt, joilla on jotain sellaista osaamista minkä he pystyvät

kaupallistamaan. Niin perustavat sitten oman yrityksen ja työllistyvät sitä kautta ja sieltä on lähtenyt monia ihan hienoja spinoff yrityksiä, jotka on sitten kasvanut ja työllistänyt muitakin työntekijöitä, että aina löytyy myös jotain hyvää siinäkin kohtaa ja kaupunkina me reagoitiin näihin muutoksiin tosi nopeasti ja haettiin työ- ja elinkeinoministeriöltä tämmöistä rahoitusta, joka tulee paikallisesta äkillisestä rakennemuutoksesta ja ollaan heiltä nyt saatu 150 000 euroa rahoitusta ja se tulee Etelä Pohjanmaan liiton kautta ja sinne ollaan tehty hakemus niistä toimenpiteistä mitä me aiotaan paikallisesti täällä tehdä. Että mahdollistettaisiin näiden työttömäksi jääneiden henkilöiden työllistyminen muihin yritysten yrityksiin ja voitaisiin tätä toimintaympäristöä parantaa ja nämä toimenpiteet on alkamassa nyt vielä tämän kevään aikana.

Puhuja 2

Ja tuo oli ehdottomasti hyvä nosto, että tämmöisissäkin tilanteissa saattaa sitten poikia hyvää, kun sieltä jää ihmisiä pois siitä työstä ja he aloittavat jotain uutta.

Puhuja 3

Joo kyllä ja se on vain niin että tuleen ei saa jäädä makaamaan, että sitten pitää miettiä että mitä osaamista on ja minkä voi kaupallistaa ja aika monen henkilön kanssa olen tästä asiasta keskustellut ja siellä yritystoimintaa suunnitellaan ja on jo perustettukin tämän ympärille ja myös sitten monet yritykset on saanut hyviä työntekijöitä itsellensä, että meillä on kuitenkin työntekijätarvetta ja osaavia työntekijöitä tarvitaan niin ovat nyt sitten näistä vapautuneista tai työttömäksi tai lomautetuksi jääneistä henkilöistä saaneet itsellensä sitten lisää työntekijöitä.

Puhuja 2

Hyvä näin. Hyvä näin. Kuinkas onko muilla tähän mitään sanottavaa?

Puhuja 4

Joo yrittämiseen kuuluu riskit ja epävarmuus ja rakennusala on varmaan suomen suhdanneherkin ala ja tässä se nopea korkojen nousu aiheutti sen, että uudisrakentaminen voimakkaasti vähenee ja näin on kautta suomen. Nyt näillä rakennusalan firmoilla on se suurin ongelma ja niitä on joutunut ongelmiin sitten tämän vuoksi, että se on valitettavaa, mutta se kuuluu tietyllä lailla tähän. Toivotaan korkojen laskua, että ala lähtisi uudelleen nousuun.

Puhuja 2

Kansainvälisyys ja osaavan työvoiman saatavuus ovat tänä päivänä valtakunnan medioissa yleinen puheenaihe. Miten tähän ongelmaan etsitään ratkaisuja Kauhajoella?

Puhuja 3

Joo, tämä teema nousee meillä yrityksissä, jos ei nyt ihan päivittäin niin viikottain esille ja varsinkin se osaavan työvoiman saatavuus on sellainen mikä mietityttää montaa yritystä ja moni yritys on nimennytkin sen erilaisissa kyselyissä suurimmaksi kasvun haasteeksi, että mistä löytyy ne osaavat työntekijät. Ja tähän yritetään etsiä yritysten kanssa erilaisia väyliä. Ei varmaan mitään yhtä ainoata keinoa ole tämän takaamiseksi, vaan pitää niitä väyliä löytää. Mistä niitä työntekijöitä löydetään ja me ollaan mukana esimerkiksi Alavuden seudun kanssa sellaisessa hankkeessa, jossa on kehitetty tällainen malli, jossa somen välityksellä haetaan työntekijöitä ja sieltä on saatu ihan hyviä kokemuksia siitä, että sellaiset nuoret kaverit, jotka ei seuraa mitään TE toimiston avoimia työpaikkoja tai lue lehti-ilmoituksia niin ne löytääkin sen somen maailmasta, instasta tai facebookista sen työpaikkailmoituksen ja hakeutuu sitä kautta sitten yrityksiin ja sieltä on saatu nimenomaan näitä nuoria henkilöitä töihin yrityksiin ja yhteistyötä tehdään myös Seinäjoen ammattikorkeakoulun kanssa, että koitetaan saada sieltä valmistuneita opiskelijoita tulemaan Kauhajokiin yrityksiin töihin ja siellähän on myös iso määrä näitä KV opiskelijoita joita sit yritetään tarjota meidän yrityksiin. Ja kyllähän se tosiasia näissä monessakin meidän yrityksessä on, että pitää olla jonkinlainen suomen kielen taito, että pystyy työllistymään meidän yrityksiä, että aika vähän on sellaista työtä mitä pystyy ihan ilman kielitaitoa tekemään tai sitten ainakin pitää pystyä puhumaan englantia, että se on semmoinen haaste sekä meidän yrittäjille ja yritysten työntekijöille, että ehkä

sitä kielitaitoa pitäisi saada vähän lisää, että helpottuisi se kynnyksen näiden henkilöiden palkkaamisen. Nuo rekrytussuunnitelmat mitkä tuossa aikaisemmin mainitsinkin niin on yksi semmoinen mitä on yritysten toiveista herätetty uudelleen nyt koronan jälkeen ja ne on ollut tosi suosittuja ja yritykset tulee sinne just sillä näkökannalla, että siellä käy paljon opiskelijoita ja he haluaa rekrytoida heitäkin kesätöihin ja nyt viimeksikin oli rekrytussuunnitelmat niin 14 yritystä ilmoitti että heillä olisi opinnäytetyöpaikkoja avoinna oppilaille ja se on yksi semmoinen väylä millä näitä KV opiskelijoita ja sitten ihan muitakin opiskelijoita saadaan sinne yritykseen ja sitten ehkä jäämään pysyväksi työvoimaksi sen jälkeen, kun he on valmistuneita. Että se on yksi semmoinen hyvä väylä myös löytää niitä työntekijöitä.

Puhuja 2

Ehdottomasti ja kyllä tuossa kaikki keinot ovat sallittu. Mutta se suomen kieli niinku sanoitkin niin tuossa kansainvälisesti tai kansainvälisyydestä puhuttaessa, niin on tärkeää.

Puhuja 4

Työvoiman saatavuus on kyllä yrityksellä tärkeimpiä asioita tällä hetkellä, koska tuo eläköityminen on aika voimakasta suurten ikäpolvien kohdalla ja sen vuoksi on tärkeää, että alueella on laadukasta toisen asteen opetusta ja sitten on myös ammattikorkeakoulun opetusta saatavilla jonkun verran.

Puhuja 2

Se on tärkeää, että sitä on alueella ja kyllä tällaisen ulkomaisen työvoiman käyttö on lisääntynyt sekä maataloille että yrityksissä alueella, koska se työvoiman saatavuus on niin sanotusti vähentyä.

Puhuja 3

Kyllä. Kuinkas maatalouden puolella tämä näyttäytyy?

Puhuja 1

Juurikin näin kun Timo tuossa sanoo, että kyllä justiin tuota ulkomaalaista työvoimaa maatalouden puolella on esimerkiksi Ukrainasta tullut. Otamme suupohjan alueelle paljon ihmisiä perunatiloille ja maataloille ja mansikanpoimintaan ynnä muuhun, että sanotaan suoraan näin, että jos sitä ei olisi, niin kyllä olisivat tilat niinku haasteissa että mistä sinne saataisiin osaavaa työvoimaa, koska nämä ulkomailta tulleet mitä on tiloja haastatellut niin he ovat tosi ahkeria ja työhön sitoutuneita, että työtä pelkäämättömiä.

Puhuja 3

Hyvä kuulla, että tämmöisestääkin kriisistä kuten tämä venäjä ukraina tilanne niin on sitten syntynyt myös hyviä asioita. Molemmiin puolin hyödytään tästä tilanteesta ja se on tietenkin hyvä asia.

Puhuja 4

Joo tää niin kun näkyy myös mun työssä sillä tavalla että koko ajan isompi osa mun asiakkaista, varsinkin näistä alkavista yrittäjistä on ulkomaalaistaustaisia ja sanotaan, että mä oon ollut nyt yli 15 vuotta elinkeinoasiamiehenä ja silloin mun uran alussa niin jos oli ulkomaalaistaustaisia henkilöitä, jotka halusi perustaa yrityksen niin se oli melkein aina joku ruokapaikka tai kukkakauppa. Ne oli ne 2 suosituinta toimialaa minnekin yrityksiä perustettiin, mutta nyt täytyy sanoa että ne liikeideat on laajentunut todella paljon, niitä on ihan laidasta laitaan. Ja se on kyllä ollut tämmöinen mielenkiintoinen piirre, että saa itsekin käyttää kaikkia kieliä mitä osaa ja vielä sitten tota kehonkieltä siinä, että saa asioita eteenpäin, mutta hyvin on saatu asioita vietyä eteenpäin heidän kanssa ja hyvin on tehty suunnitelmia ja tää on mun mielestä tosi positiivinen asia, että he ovat niin hyvin kotoutuneet tänne, että he perustavat omia yrityksiä.

Puhuja 3

Ehdottomasti, saman huomion oon tehnyt nyt kun sen sanoit ääneen niin näin se juuri on ja hieno suuntaus. Ruoan hiilijalanjälki ja vastuullisuus ovat nousseet yhä enenevässä määrin kuluttajien

tietoisuuteen. Miten tämä näkyy Kauhajokilaisten maatalousyrittäjien toiminnassa?

Puhuja 1

Varmasti sillä lailla, että meillä on esimerkiksi noita aurinkovoima tai näitä aurinkopaneeleita näkyy navettojen ynnä muiden rakennusten katoilla. Ja parin viimeisen vuoden aikana tietysti siihen on auttanut, että elykeskuksen kautta siihen saadaan vähän avustusta, niin se on vähän edullisempi hankkia ja tietenkin kohonnut sähkönhinta on auttanut. Nämä sanat hiilijalanjälki ja vastuullisuus, niin suomalaiset maatilat ovat varmasti jo kautta aikojen tehneet näitä toimia tämän mukaisesti, mutta nyt siitä on ruvettu puhumaan ja ei ole välttämättä huomattukaan, että ollaan näitä toimenpiteitä joita tehty pidemmän aikaa, että nyt se on tullut enemmän niinku kansan tietoisuuteen. Mutta ilmeisesti näissä erilaisissa sopimuksissa nämä sitten tulee, mutta niitä mä en ole niinku oikein päässyt näkemään mitä tilat tekee jatkojalostajien kanssa, että kuinka heidän pitää suorittaa tiettyjä juttuja ja kursseja ynnä muuta.

Puhuja 2

Uusi asia näillä leveysasteilla ja varmaankin sitten myös sitä kautta, että kotieläinpuolella on tosi tiukat säännökset suomessa on ollut jo parikymmentä vuotta niin kun siihen eläintuotantoon, että se on vastuullista ollut jo pitkän aikaa, että siinä se eläinten huolenpito ja kaikki määräykset huolehtii siitä, että se on niinku vastuullisesti tuotettua ja tuotettu paremmin kuin tuolla muualla. Ja sitten myös säännösten ja lisääntyneen tiedon myötä viljelijät ovat ryhtyneet enempi käyttämään viljelykiertoa ja sitten on tullut näitä aluskasveja. Esimerkiksi viljan juureen voidaan kylvää apilaa ja se apila sitten sitoo hiilidioksidia ja myös tekee sitä maan rakenteesta parempaa eli kokoajan se tieto osuus kasvaa, että sitä maata pitää viljellä ja vaalia. Sitä kautta on saatavissa korkeampia satoja ja sitä myötä aina mitä korkeampi se sato on, niin sitä enempi se käyttää sitä hiilidioksidia sen tuottamiseen.

Puhuja 3

Että monenlaisia toimia on tehty ja on mahdollista tehdä noudattaen ekologisuutta, hiilijalanjälkeä ja

vastuullisuutta. Sitten lopuksi, miksi yrittäminen kannattaa ja mitä haluaisitte sanoa yritystoimintaa miettivälle henkilölle?

Puhuja 4

No mä tietenkkin haluan rohkaista jokaista, jolla on ajatus siitä mitä se yrittäminen voisi olla, niin sen asian eteenpäin viemisessä ja se, että mitä tarkemmin sitä suunnittelee ja tekee laskelmia, niin sitä todennäköisemmin se toteutuu. Sillä tavalla kun on suunniteltu ja nykyään on tosi paljon erilaisia yrittämisen muotoja, voi olla kevytyrittäjä tai sivutoiminen. Yrittäjien ei tarvitse ajatellakaan, että sieltä heti tarvitsisi tulla se koko elanto sieltä oman yrityksen kautta, vaan sitä voi kokeilla tällaisilla erilaisilla tavoilla sitä yrittämistä ja onhan siinä yrittäjyydessä mun mielestä tosi huikeata se, että sä saat itse tehdä asiat sillä tavalla kun sä oot ajatellut että niin on kaikista parasta tehdä ja sä pystyt hyödyntämään omaa osaamista myös itse taloudellisesti. Elikkä saat siitä omasta osaamisesta suoraan sen tulon itselle. Sitten kun se yritys lähtee menestymään niin apuja on tosi paljon saatavilla alkaville yrittäjille, eli ei kannata jäädä yksin miettimään sitä liikeidea vaan kannattaa käyttää tulla elinkeinoasiamiehen juttusilla tai mennä yrittäjien järjestön juttusille. Sieltäkin varmasti saa hyviä neuvoja ja käydään lävitse sitten niitä asioita mitä pitää ottaa huomioon sitä yritystä perustaessa ja mitä se vaatii. Alkuinvestointeja kannattaa suunnitella tarkemmin ja tehdä niitä laskelmia eteenpäin. Mutta uskoisin kyllä, että jos on sellainen idea minkä voi kaupallistaa, niin kukaan ei kadu sitä että yrittäjäksi on lähtenyt. En tarkoita tällä sitä etteikö se yrittäjä taipaleella haasteita olisi, mutta ne on aika usein voitettavissa ja apuja on paljon saatavilla.

Puhuja 3

Hyviä mietteitä.

Puhuja 2

Yrittämisessä parasta on mielestäni sen valinnanvapaus ja oikeus toteuttaa omia ideoita ja visioita. Vapaus tehdä omia päätöksiä. Yrittäjä voi luoda sen oman työpaikkansa lisäksi myös muille työpaikkoja. Ja tehdä muutosta siihen nykyiseen ja yrittäjänä monella tapaa itselle palkitsevaa. Siitä

saa valtavasti kun onnistuu sellaista mielihyvän kautta lisäenergiaa omaan tekemiseensä ja yritystoimintaa miettivälle sanoo siihen, että jos on idea ja visio niin rohkeasti lähteä toteuttamaan ja käyttää meidän elinkeinotoimen antamia palveluja ja neuvoja toiminnan aloittamiseksi ja sitten aina toiselta yrittäjältä voi aina kysyä neuvoja. Yrittäjät mielellään antaa neuvoja uusi yrittäjille.

Puhuja 1

Maatalouspuolella on ollut sellainen sanonta monta sukupolvea, että uskonto 10 ja matikka 4. Niin mä sanoisin näin että tuota niin kaikki jotka miettii niin laskenta laskenta ja laskenta, että esimerkiksi meidän maatalouspuolella se on niin helppoa kun on semmoinen neuvojärjestelmä mihin viljelijä voi sieltä saada viisikymmentätuhatta euroa ohjelmakauden aikana niinku erilaisiin neuvontapalveluihin, niin sitä kautta kannattaa erilaisia laskelmia toteuttaa heti siellä alussa, kun siellä pystyy justiin yrittäjyyttä miettivät tekemään vaikka minkämoisia laskelmia. No sitten toinen asia, että eteläpohjanmaalla on aina helppo ruveta yrittäjäksi siinä mielessä, että kun joku sanoo jotakin niin se sana pitää. Keskustelin jonkun itäsuomen kollegan kanssa niin kertoi, että siellä pitää olla kaikki paperilla, mutta meillä sovitaan suullisesti vaikka tuossa Timon kanssa että näin tehdään niin näin tehdään eikä siitä tarvita mitään paperia. Toki se hyvä on olla kumminkin.

Puhuja 3

Tärkeitä neuvoja, kiitos Carita Latikka, Timo Myllymäki ja Tuomo Varsamäki haastattelusta ja hyvä kevään jatkoa. Podcastin kuulijoille kysymys, mitä piditte tästä jaksosta ja mistä aiheesta haluaisitte puhuttavan tulevaisuudessa? Seuraavaksi ohjeet palautteen antamiseksi.